

2) платниками єдиного податку «спеціальної» третьої групи ФОП не можуть бути: суб'єкти господарювання (юридичні та фізичні особи – підприємці), які здійснюють: діяльність з організації, проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора) (але зауважимо, з 26 квітня цю діяльність дозволили); обмін іноземної валюти; виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (але згідно Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» від 01.04.2022 р. № 2173-IX дану діяльність дозволено); видобуток, реалізацію корисних копалин; страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів; представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку; фізичні та юридичні особи — нерезиденти. Відзначимо також, що для постійно діючої третьої групи ФОП таких обмежень набагато більше (їх перелік наведено у п. 291.5 ПКУ).

Варто зазначити, що на сьогодні для всіх платників податків, не тільки ФОП встановлено, звільнення від відповідальності за виконання свого податкового обов'язку, у тому числі щодо дотримання термінів сплати податків та зборів та подання звітності, у випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок. При цьому, такий обов'язок має бути виконаним протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ НА ПРИРІСТ КАПІТАЛУ

Мацука Вікторія Миколаївна

Маріупольський державний університет (м. Київ)

Податок на приріст капіталу – це податок, який компанії та фізичні особи сплачують із прибутку від продажу активів: цінних паперів, нерухомості, дорогоцінних металів.

Вивчимо досвід країн світу у сфері оподаткування на приріст капіталу. Країни світу пропонують різні умови оподаткування бізнесу. Ставка податку на приріст капіталу залежить від фіскальної політики країни та податкового статусу: ставка для нерезидентів частіше вища, ніж для податкових резидентів країни.

Наприклад, у Танзанії ставка для фізичних осіб – податкових резидентів становитиме 10 %, для нерезидентів – 30 %.

У Бразилії компанії – податкові резиденти сплачують податок за ставкою 30 %, а нерезиденти – 35 % від прибутку.

У Великій Британії незалежно від надходження інших доходів платники податків не сплачують податок з перших 5000 фунтів стерлінгів дивідендів. Дохід від дивідендів вище за цю суму оподатковується, ставка становить від 7,5 %.

В Угорщині, якщо іноземна юридична особа володіє акціями угорської компанії, то при виплаті дивідендів вона не сплачує податок на дивіденди. Фізичні особи включаючи нерезидентів, зобов'язані сплатити податок на дивіденди за ставкою 16 %.

Дивіденди на території Чехії оподатковуються за ставкою 15 %. Також між країнами існує Угода про уникнення подвійного оподаткування. Нерезидентам буде вигідно сплачувати податок на дивіденди в Чехії, якщо його розмір не перевищить 5 % загального обсягу дивідендів, а компанія, яка на них претендує, має у власності від 25 % і більше акцій товариства, що виплачує дивіденди.

На канадській території використовують багаторівневу податкову систему. Коли дивіденди отримує нерезидент, податок на дивіденди стягується у джерела. Тобто компанія, яка видає дивіденди, стає податковим агентом. При цьому одержувачу надаватиме податковий кредит.

У більшості країн податковим резидентом стає іноземець, який проводить на території держави щонайменше 183 дні на рік. Бувають винятки: наприклад, на Кіпрі можна стати податковим резидентом, якщо провести на острові від 60 днів на рік, у Великій Британії власнику нерухомості достатньо прожити 91 день, а в США податковими резидентами визнають усіх громадян та власників грін-карток. Компанія вважається податковим резидентом, якщо зареєстрована у країні чи керується звідти через постійне представництво.

Більше 30 країн світу скасували податок на приріст капіталу.

Сінгапур посідає перше місце у рейтингу країн за рівнем економічної свободи за версією американського інституту Heritage Foundation. Уряд вживає заходів, щоб підтримувати місцевий бізнес та залучати іноземних інвесторів: лише за 2020 рік вони вклали в економіку країни 92,1 млрд доларів. У Сінгапурі немає податку на приріст капіталу, спадщину та дарування. Фізичні особи – нерезиденти та резиденти – сплачують податок на прибуток, отриманий на території країни. Ставка прогресивна: максимальна ставка прибуткового податку становить 22 %, з 2024 року її підвищать до 24 %.

Швейцарія приваблює інвесторів економічною стабільністю: іноземці відзначають прозорі умови для ведення бізнесу та низький рівень корупції. У Швейцарії немає національного податку на приріст капіталу, але його встановлюють кантони на місцевому рівні. При продажі активів компанії сплачують податок на приріст капіталу і окрім цього податок на прибуток: його ставка в залежності від кантону варіюється від 11,9 % до 21,0 %.

У Монако лояльна податкова система, тому багато заможних іноземців переїжджають туди і ведуть там бізнес. Податку на приріст капіталу, прибуткового податку, податку на перехід права власності та

дивіденди для фізичних осіб у Монако немає. Податок на дарування та спадок необхідно сплатити, якщо майно знаходиться у Монако. У цьому випадку податкова ставка становитиме від 0 до 16 %, її визначають залежно від ступеня спорідненості.

В ОАЕ фізичні особи не сплачують податки на дохід, приріст капіталу, багатство, спадщину, нерухомість та дарування. ОАЕ входять до топ-10 країн, які вибирають для життя заможні люди. Серед причин для переїзду називають високий рівень розвитку економіки та сприятливе податкове середовище. Компанії в ОАЕ не сплачують податок на приріст капіталу. З 1 січня 2023 року компанії, чий прибуток перевищує 103 000 \$, сплачуватимуть корпоративний податок у розмірі 9 %.

Податок на приріст капіталу також відсутній у Гренаді, Антигуа та Барбуді, Сент-Кітс та Невіс, Бермудах, Домінікані, Маврикії.

В Україні в більшості випадків податки на інвестиційний дохід сплачуються за загальною схемою: 18 % податку на доходи фізосіб (ПДФО) плюс 1,5 % військового збору. Але при інвестуванні у різні активи можуть бути свої нюанси.

Таким чином, багато країн пропонують як спрощену і лояльну для бізнесу законодавчу базу, так й оптимальні умови оподаткування на приріст капіталу. При виборі країни варто розглядати кожен конкретну ситуацію: вид діяльності компанії, її організаційно-правову форму, мету власника, бажання чи небажання ставати резидентом країни та багато іншого.

ПРИБУТКОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Сукач Олена Миколаївна

Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова (м. Черкаси)

Вагомим елементом української фінансової системи є страховий ринок, який представлено значною кількістю страхових компаній. Страхування є різновидом підприємницької діяльності, проте здійснюється у специфічній галузі економіки. А отже, страховий бізнес, як і будь-яка галузь економіки підлягає оподаткуванню. Державна політика, у сфері оподаткування страхового бізнесу, передбачає оподаткування самих страхових компаній та облік бази оподаткування страхових внесків та страхових виплат.

Специфіка діяльності страховиків полягає в тому, що вона спрямована на попереднє збирання коштів (страхових премій), щоб у подальшому при настанні певних подій (страхових випадків) забезпечити гарантовані виплати страхових відшкодувань. Проте, їхня діяльність, поряд із страховим захистом, спрямована на отримання прибутку. Прибутком від страхових операцій є позитивний фінансовий результат, в якому досягається перевищення доходів над витратами забезпечення страхування. Відповідно, отримані доходи підлягають оподаткуванню.